

26.12. 2018

svátek Štěpána

Introit: Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Mt 5,16)

Píseň: 288 *Aj růže rozvila se*

Modlitba:

Pane Bože,

děkujeme. Za to, že ti nejsme lhostejní, za to, že se nám pokoušíš vstupovat do života, za to, že o tobě můžeme číst v Bibli, mluvit s druhými, scházet se tu, zpívat. Děkujeme za Ježíše. Pořád je to pro nás rozumem ne moc pochopitelné, jak daleko jsi jako Bůh šel, co to všechno znamená.

Děkujeme za naše blízké, děkujeme za ty, se kterými jsme, můžeme být, slavit, radovat se. Děkujeme za společenství sboru, že jdeme, díváme se, věříme stejným směrem, tobě, k tobě. Nemusíme věřit, modlit se, zpívat, ale ani pochybovat a ptát se o samotě.

Děkujeme za ty, kteří nám o tobě říkali, byli nám ve víře inspirací, ukazovali nám tím, co říkali, dělali, jak žili, jací byli nebo jsou, cestu k tobě.

Myslíme na ty, kteří nám chybějí, na minulost, budoucnost, na ty, kteří se nemají tak dobře. Pro ně i pro sebe prosíme o tvou blízkost.

Myslíme teď na ty, kteří jsou kvůli víře ve vězeních, kteří jsou ohroženi na životě, na ty, pro které víra není pohodlná.

Vstup svým Duchem do našich životů. Teď a tady. O to prosíme. Amen.

Čtení: Sk 6,8-15 (Obžaloba Štěpána)

Píseň: 446 *Moudrosti poklad z nebe*

Text: Kaz 8,1-9 (Panství člověka)

Kázání

Štěpán byl obdařen Boží mocí a moudrostí, činil velké divy a znamení.

Jsme v začátcích prvního křesťanského sboru v Jeruzalémě. Štěpán se svou činností i kázáními stává trnem v oku židovským představitelům. Nicméně nedokážou čelit duchu jeho moudrosti. Najmou tedy křivé svědky. Ti na Štěpána útočí, obviňují jej z věcí, které se nestaly a které Štěpán neřekl. Zdá se ale, že Štěpána křivá obvinění nerozhodila. Četli jsme, že jeho tvář zářila jako tvář anděla. (Sk 6,15)

Jak se to stane, že tvář někoho září jako tvář anděla? Anděl je posel, a tak oprávněnost, důvod jeho existence (a pak i zář jeho tváře) je v tom, kdo ho posílá. Anděl bez poslání, resp. bez toho, že ho někdo posílá, nemá smysl, je to "nesmysl". Jako by se objevil dopis, kde ale není nic napsáno, nikdo jej neposlal. Prázdná obálka... Člověk se možná chvíli pozastaví, co taková obálka může znamenat, ale pak pokrčí rameny a někde ji založí nebo vyhodí.

Anděl je andělem proto, že ho někdo posílá. Podobně je to s tou září; když je někdo "osvícený", říká se tím, že ho někdo, něco osvítilo. Když někomu tvář září jako tvář anděla, říká se tím, že ne on sám je toho světla zdrojem, ale jde o zář odjinud. Štěpán si svá slova, kázání, necucá z prstu, ale je veden Duchem svatým, resp. Duchem moudrosti.

Štěpán mluví v moci Ducha moudrosti... Co to znamená? A jak získat takového Ducha, jak se dostat pod jeho vliv, moc, do pole jeho působení? Štěpán asi zná Bibli (ten stejný Zákon Mojžíšův, který čtou členové židovské rady), bývá na bohoslužbách, zpívá, modlí se. Slouží - původně byl jedním ze zvolených diakonů, těch, kteří měli "sloužit při stolech". Štěpán je milosti Boží otevřený, snaží se naslouchat, proto i někdy mlčí... To jsou možná obyčejné, nenápadné způsoby, jak se otevírat Pánu Bohu, jak se jím nechávat ovlivňovat, formovat, jak si nechávat otevírat oči, probouzet svědomí. Nakonec - jak se třeba i stát andělem (být poslán).

Hlavně v následující kapitole bychom se dočetli, o čem Štěpán vlastně mluví, co káže. Štěpán má stejné důrazy jako měl Ježíš. Nejde o chrám, nejde o předpisy, nejde o to, co je vidět, jak se tváříme, ale o to, co je uvnitř nás. Co tam je? Jak často opravdu chceme zmlknout a naslouchat? Jsme ochotni vidět Boha v lidech kolem nás? Chceme žít víru naplno? Štěpánovi odpůrci nechtějí... obviňují Štěpána, že tvrdí to, co Ježíš - o zboření chrámu, o rušení Mojžíšova zákona... Ježíš opakovaně narážel na tato obvinění - např. porušování soboty: Ježíš se snažil lidem vysvětlit, že jde o člověka víc než o literu zákona. Proto je správné např. nemocného člověka uzdravit bez ohledu na to, že je zrovna sobota.

Štěpán nechce věřit v neurčitěho Boha někde daleko. To je ale náročné. Neurčitý Bůh kdesi v nebesích totiž není tak ohrožující, vlastně toho po nás nechce tolik jako Ježíš, který mluví o nutnosti odpouštět a mít rád. Ježíš a jeho učedník Štěpán ukazují, že ve víře jde o život, o jeho podstatu i s rizikem, že to bude bolet. Na těle i na duši.

Možná proto, abychom nezůstali u idylických koled, dala církevní tradice hned za Boží hod vánoční svátek Štěpána mučedníka. Abychom si připustili náročnost.

Členové rady (zástupně za všechny, kterým je proti myslí si pustit Boží nárok příliš k tělu) se chtějí Štěpána zbavit. Vidí, že jeho tvář září jako tvář anděla. V tom světle jeho tváře, v tom světle Ducha svatého se protivníci cítí nejistě, ohrožuje je to. Pryč s ním!

U Kazatele jsme četli něco podobného: *Moudrost prosvítí člověku tvář.*

Kde se moudrost bere? Může se člověk pro moudrost rozhodnout, nějak se jí naučit? Do jisté míry ano. Studiem, stylem života, vyhledáváním hodnot, odpovědným rozhodováním (čím a jak trávít svůj čas), soustředěním na "to důležité"... Třeba Štěpán tak žil. Ale Kazatel svá tvrzení o moudrosti a tom, jak člověk z vlastních sil dokáže být moudrý, vzápětí zpochybňuje. Moudrost člověka bez jakéhokoli korektivu, měřítko, se může zvrtnout, být utlačena, pokřivena, zakřivena.

A je-li moudrý člověk mocný, je riziko, že ho moc zaslepí, že moc bude hlasitější než moudrost. Mnohé totality či diktatury jsou toho příkladem. Mnozí z těch mocných byli/jsou velmi chytrí a možná byli i moudří. Nepochybuji o tom, že židé (určitě mnozí z nich), kteří se postavili proti Štěpánovi, byli moudří, studovali Písmo, hledali pravdu u Pána Boha. Ale přemohl je strach - o sebe, o moc, o jakousi jistotu, řád. Štěpán se tváří a vyjadřuje příliš troufale. Proto začnou na Štěpána zuřit, hledají, jak ho popravit.

Je ideální, když moudrost a moc jde ruku v ruce, tak nějak to bylo i u krále Šalomouna (který je někdy považován za autora knihy Kazatel - nicméně kniha vznikla o několik staletí později, autor se do Šalomouna stylizuje), ale moc je něco, co moudrost ohrožuje. Moc působí opojně. Mnozí, kteří chtěli/chtějí poručit větru dešti nebo být pány nad životem, nad smrtí, zapomenou hledat zdroj moudrosti, zapomenou se ptát, hledat nesnadné odpovědi. Na začátku našeho textu z Kazatele jsme četli, že moudrost prosvítí člověku tvář a mění její tvrdost. Mocný člověk ale často chce (nebo musí?) být tvrdý.

Hledání moudrosti, otevřenost Duchu Božímu - to je pokora, přiznání, že já nejsem ten hlavní, nejchytřejší, já nemám "patent na rozum".

Navíc - hledat pořád znovu moudrost, odpovědi na otázky, snažit se být otevření působení Ducha Božího je náročné i na čas. A to je něco, čeho se mocným často také nedostává. Zastavení, přemýšlení, modlitba, vracení ke kořenům, hledání souvislostí,... jsou věci, které častěji odsuneme stranou jako zbytné, zdržující... A nejde jen o ty "mocné" ve smyslu vládců, jde o nás všechny, kdo se v životě rozhodujeme.

Ježíš byl hned od narození konfrontován s mocnými i bezmocnými. Přišel na svět jako malé, bezbranné dítě. Dítě, děťátko je znamením. Znamením spasení, záchrany. Přitom právě od malého dítěte bychom záchranu nečekali. Jaká moc je v tomhle bezmocném dítěti? Pánu Bohu jde (i) o ty bezmocné. O ty málo mocné. Ne-mocné. Proto přichází k člověku právě v podobě bez-mocného.

První, kdo se s tím narozeným setkají, jsou také ti málo mocní - pastýři. Kdybychom lidi seřadili podle množství moci, kterou vládou, tak od pastýřů na opačném konci je král Herodes. Ten se dítěte bojí. Je to až směšné (smutně směšné), jak se takový král bojí malého dítěte. Ale jen o množství moci tady nejde. I ten Herodes by mohl k dítěti přijít, mohl by jím být osloven (podobně

jako byli osloveni bohatí mudrci z východu), i pro toho Herodesa se to dítě narodilo. Ale musel by být ochoten se vzdát vlastní pýchy, důležitosti, spoléhání na sebe, žít něčím jiným než strachem o svou moc. I jeho tvář by mohla prosvítit moudrost, láska. Pane Bože, rádi bychom odráželi trochu z tvé svatosti, moudrosti, lásky. Ty víš, jak to s námi je...

Vyznání vin, slovo milosti.

Apoštolské vyznání víry

Píseň: 553 *Můj Pane, srdcem tě i rty*

Večeře Páně

Poděkování, přímluvy

Píseň: Svítá 49 *Bůh se sklonil k nám*

Ohlášky, sbírka

Poslání: Hled'te, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími, a jsme jimi. Proto jsme světu cizí, že nepoznal Boha. ² Milování, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobni, protože ho spatříme takového, jaký jest. (1J3,1-2)

Požehnání:

Nepřeji ti cestu bez mraků, ani cestu bez utrpení.

Nepřeji ti, aby tvůj budoucí život byl dlouhou cestou růžovým sadem,

ani ti nepřeji, abys nikdy nemusel litovat, ani abys nikdy nepocítil bolest.

Přeji ti statečnost v časech zkoušek, kdy jiní skládají kříže ze svých ramen.

Když hory musí být zdolány a propasti překonány, necht' naděje vzácná ti vše prozáří.

At' s každým božím darem rosteš a dáváš radost všem, kteří jsou kolem tebe.

At' máš vždycky přítele, který je cennější než jméno,

přítele, kterému můžeš věřit,

který ti pomůže v časech smutku,

který bude bojovat v bouřích života na tvé straně.

A ještě jedno ti přeji:

At' v každé hodině, v radosti či trápení, dokážeš vnímat, že je s tebou Bůh. (*irské požehnání*)

Píseň: 555 *Jezu rač ty sám*